

UCHWAŁA NR XIV/102/19
RADY GMINY RADZIECHOWY-WIEPRZ

z dnia 25 października 2019 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji „Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Radziechowy-Wieprz na lata 2016–2020” za okres 2016–2018

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. 2015.1515 t.j.) oraz art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2018.2067 t.j.)

Rada Gminy Radziechowy – Wieprz uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji „Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Radziechowy-Wieprz na lata 2016–2020” za okres 2016–2018, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Radziechowy–Wieprz.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Radziechowy-Wieprz

Jacek Świniański

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RADZIECHOWY-WIEPRZ ZA LATA 2016–2018

Stan techniczny wielu obiektów w ostatnich latach pogorszył się – zdarzają się również przypadki modernizacji budynków, które z uwagi na przeprowadzone zmiany w wyglądzie, stanu elewacji i stolarki okiennej, drzwiowej, a prawdopodobnie również i zmiany w wyposażeniu wewnętrznym zatraciły charakter obiektu zabytkowego

Obowiązek sporządzenia raz na cztery lata gminnego programu opieki nad zabytkami wynika z przepisu art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (DZ.U. 2018.2067 t.j.). Przepis ten formułuje podstawowe cele programu, określa tryb ich sporządzania, uchwalania oraz podawania do publicznej wiadomości. Zadaniem gminnego programu opieki nad zabytkami jest określenie priorytetów gminy w odniesieniu do własnego dziedzictwa kulturowego, z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań oraz wskazanie instrumentów niezbędnych do realizacji tej polityki w okresie czteroletnim.

Zgodnie z art. 87 ust. 5 w/w ustawy z realizacji w/w programu, Wójt przedkłada Radzie Gminy sprawozdanie co 2 lata.

Program opieki nad zabytkami Gminy Radziechowy–Wieprz sporządzony został w roku 2016 i przyjęty został uchwałą rady Gminy Radziechowy–Wieprz nr XXX/184/16 w dniu 23 września 2016 r.

Stan ewidencyjny zabytków nieruchomych wpisanych do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków nie uległ znacznej zmianie, obiekty te zinwentaryzowane są w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Radziechowy – Wieprz a składają się na nią karty z opisem – podstawowymi informacjami dotyczącymi lokalizacji, stanu technicznego, zdjęcia oraz rodzaje ewentualnego zagrożenia każdej nieruchomości objętej ochroną. Zinwentaryzowane obiekty znajdujące się pod opieką konserwatorską, to w przeważającej części stare domy, chałupy, stare stodoły, budynki gospodarcze, przydrożne kapliczki. Konserwacją bieżącą przydrożnych krzyży i kapliczek zajmują się mieszkańcy.

Zdecydowana większość obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków nie stanowi własności Gminy Radziechowy – Wieprz, dlatego też Gmina nie ma możliwości bezpośredniego sprawowania opieki nad nimi oraz wpływania na poprawę stanu zachowania tychże obiektów.

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Katowicach Delegatura w Bielsku – Białej, uzgodnił rozbiórkę, tym samym wyłączył z Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków – a co za tym idzie z Gminnej Ewidencji Zabytków:

Budynek mieszkalny konstrukcji drewnianej zrębowej – Juszczyzna 166

Budynek mieszkalny konstrukcji murowanej – Wieprz, ul. Żywiecka 143

Budynek mieszkalny konstrukcji drewnianej zrębowej – Radziechowy, ul. Kasoni 165

Działania pośrednie wynikające z ustawy o ochronie zabytków oraz polityki prowadzonej przez gminę sprowadzają się do:

Promowania najcenniejszych zabytków gminy

Uwzględniania dziedzictwa kulturowego przy sporządzaniu dokumentów planistycznych

Edukacji w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego poprzez prowadzenie edukacji na rzecz ochrony zabytków na poziomie szkół podstawowych i gimnazjum, ze szczególnym uwzględnieniem tradycji lokalnych

Popularyzację wszelkiego rodzaju konkursów promujących szeroko pojęte dziedzictwo kulturowe (promowanie grup kolędniczych – przegląd kolęd i pastorałek oraz małych form kolędniczych, kultywowanie tradycji Dziadów – wpisanych na Krajową Listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego; kultywowanie poprzez organizowanie przez Gminne Centrum Kultury, Promocji, Turystyki obrzędu

Zielonych Świątek i Nocy Świętojańskiej (palenie ognisk, obrzędy z tym związane – taniec regionalny, śpiew), kultywowanie tradycji obchodzenia święta Matki Boskiej Zielnej; podtrzymywanie tradycji tworzenia prostych instrumentów ludowych oraz gwary i pieśni ludowej regionu żywieckiego i Beskidu Śląskiego. Ponadto organizowane są warsztaty, wykłady, przeglądy i przesłuchania podczas corocznych Posiad Gawędziarskich i gry na unikatowych instrumentach.

Bezpośrednie wsparcie dla obiektów zabytkowych przedłożyło się na odrestaurowanie cmentarza cholerycznego w Radziechowach – prace porządkowe polegające na czyszczeniu kostki brukowej, uporządkowanie terenu cmentarza, pielęgnacyjnej wycince drzew. W 2016 roku odnowiony został napis widniejący na płycie grobu Edwarda Chudźca (żołnierza Narodowych Sił Zbrojnych, grób nr 266 na cmentarzu parafialnym w Radziechowach) wraz z konserwacją całego pomnika. W 2017 roku płyta tablicy na kościele parafialnym w Radziechowach, upamiętniająca mieszkańców Radziechów, Twardorzeczki, Ostrego i Przybędzy, uczestników o wolność i niepodległość Polski, została poddana konserwacji. Corocznie – szczególnie na 1 i 11 listopada składane są kwiaty i zapalane znicze na grobach Edwarda Chudźca i Józefa Gozdawy Tyszkowskiego, na cmentarzu cholerycznym w Radziechowach pod pomnikiem ku czci poległych w I i II wojnie światowej oraz pod tablicą pamiątkową usytuowaną na frontowej ścianie nad wejściem kościoła parafialnego w Radziechowach.

Honorowy patronat nad cmentarzem cholerycznym (dz. nr 7424) sprawuje szkoła w Radziechowach. Prace porządkowe prowadzone są szczególnie jesienią (zamiatanie liści, zbieranie śmieci itp.)

Wczesnogotycka rzeźba Matki Boskiej z Dzieciątkiem z drugiej połowy XIV wieku znajdująca się w kościele parafialnym w Radziechowach została zabezpieczona przed kradzieżą. W kościele radziechowskim odrestaurowana została również klasycystyczna monstrancja z drugiej połowy XIX wieku.

W kościele parafialnym w Juszczyńcu odmalowane zostały figurki gipsowe w ołtarzu głównym. Ołtarz główny i dwa ołtarze boczne drewniane zostały odrestaurowane i zabezpieczone przed kornikiem. Wykonane zostało ogrzewanie gazowe – utrzymywana stała temperatura w ziemie pozwala na utrzymanie np. organów oraz innych cennych przedmiotów w dobrym stanie. Wymieniona została również instalacja elektryczna. Odrestaurowane zostały kielichy mszalne, odświeżone stare ornaty a kościół objęty został monitoringiem, co znaczenie poprawiło bezpieczeństwo obiektu. W roku 2018 spłonęła część poddasza plebani, która została od razu odbudowana.

Stan techniczny wielu obiektów w ostatnich latach pogorszył się – zdarzają się również przypadki modernizacji budynków, które z uwagi na przeprowadzone zmiany w wyglądzie, stanu elewacji i stolarki okiennej, drzwiowej, a prawdopodobnie również i zmiany w wyposażeniu wewnętrznym zatraciły charakter obiektu zabytkowego